INTELLIGENCE INFO

ISSN 2821 - 8159, ISSN – L 2821 – 8159, Volumul 1, Numărul 2, Decembrie 2022

Menținerea păcii și sistemul internațional

Darius-Antoniu Ferenț

Pentru a cita acest articol: Ferenț, Darius-Antoniu (2022), Menținerea păcii și sistemul internațional, *Intelligence Info*, **1**:2, 167-170, DOI: 10.58679/II64640, https://www.intelligenceinfo.org/mentinerea-pacii-si-sistemul-international/

Publicat online: 12.11.2022

Menținerea păcii și sistemul internațional

Darius-Antoniu Ferenț

Rezumat

Recenzia cărții: Norrie MacQueen (2006). *Peacekeeping and the International System*, Editura Routledge.

Lucrarea lui Norrie MacQueen a apărut în anul 2006, la Editura Routledge, este structurată pe 11 capitole și conține un număr de 290 de pagini. Lucrarea se încadrează în domeniile științifice relații internaționale și studii de securitate.

Cuvinte cheie: menținerea păcii, securitate internațională, Organizația Națiunilor Unite

Abstract

Book review: Norrie MacQueen (2006). *Peacekeeping and the International System*, Editura Routledge.

Norrie MacQueen's work was published in 2006, at the Routledge Publishing House, it is structured in 11 chapters and contains a number of 290 pages. The work falls within the scientific fields of international relations and security studies.

Keywords: peacekeeping, international security, United Nations

INTELLIGENCE INFO, Vol. 1, Nr. 2, Decembrie 2022, pp. 167-170
ISSN 2821 - 8159, ISSN – L 2821 - 8159
URL: https://www.intelligenceinfo.org/mentinerea-pacii-si-sistemul-international/

În această carte, autorul abordează problematica menținerii păcii la nivel global, eforturile destinate menținerii păcii internaționale fiind privite drept instrumente ale relațiilor internaționale.

În plus, această lucrare științifică prezintă, în detaliu, operațiunile organizațiilor internaționale (Liga Națiunilor și, ulterior, Organizația Națiunilor Unite - ONU) referitoare la procesul de menținere a păcii. Autorul consideră menținerea păcii internaționale drept un instrument al relațiilor dintre actorii statali de pe scena globală, iar un rol important în acest proces complex îl au intervențiile militare multilaterale, considerate de autor ca fiind necesare în managementul conflictelor. Lucrarea de față vizează, cu precădere, operațiunile de menținere a păcii întreprinse de către ONU după cel de al Doilea Război Mondial.

Menținerea păcii este văzută drept un mod prin care sistemul internațional format din actorii statali este regularizat. Încă din anii 1920, 1930, Liga Națiunilor, ca organizație de securitate colectivă, a promovat implementarea de forțe, pentru a reduce perturbările care au avut loc în sistemul internațional, după prima conflagrație mondială. În acest sens, în perioada interbelică, au fost întreprinse o serie de acțiuni colective ale noului organism internațional, în vederea menținerii păcii și a echilibrului în sistemul internațional. Liga Națiunilor, creată în anul 1919, avea ca și scop principal menținerea păcii și crearea unui sistem de securitate colectivă, dar și arbitrajul internațional, în termeni de facilitare a medierii internaționale.

Încheierea primei conflagrații mondiale și destrămarea imperiilor multinaționale au creat premisele pentru afirmarea suveranității naționale a statelor care s-au aflat sub dominația marilor imperii (Imperiul Otoman, Imperiul Austro-Ungar, Imperiul Țarist etc.). În acest context, Liga Națiunilor a propus o nouă modalitate pentru a putea gestiona aceste transformări produse pe arena internațională: au fost organizate plebiscite în regiunile și statele care erau obiectul unor dispute sau care doreau să își afirme suveranitatea națională, iar forțe multinaționale trebuiau să supravegheze buna desfășurare a acestora. De exemplu, au fost organizate plebiscite în Saar, bazinul Klagenfurt, Allemstein și Marienwerder, Silesia, Vilnia).

Autorul consideră că ascensiunea regimurilor politice totalitare (Germania nazistă, Italia fascistă, Japonia militaristă) a dus la o bifurcare a celor doi poli de putere (democrația împotriva regimurilor politice totalitare). Politicile statele totalitare, aflate în contrast cu practicile și politicile democratice (promovate de Liga Națiunilor) își propuneau reorganizarea sistemului internațional. În viziunea lui Norrie MacQueen, eșecul Ligii Națiunilor și declanșarea celei de a doua conflagrații mondiale au scos în evidență faptul că statele au revenit la modelul tradițional, bazat pe urmărirea propriilor interese pe scena internațională.

Încă din timpul celui de al Doilea Război Mondial, s-a pus problema creării unui nou organism internațional care să aibă responsabilitatea de a echilibra securitatea internațională. Drept consecință, în august 1941, a fost semnată Carta Atlanticului de către Președintele SUA, Franklin Roosevelt și Primul-ministru britanic, Winston Churchill. Securitatea colectivă se regăsea din nou pe agenda liderilor. „Înființată la 26 iunie 1945 și devenită efectivă la 24 octombrie 1945, ONU și-a stabilit ca principal scop menținerea păcii și securității internaționale și promovarea cooperării economice, sociale, culturale și umanitare.” (Manci, Preja 2014, p.197).

Autorul prezintă rolul crucial pe care l-a avut Organizația Națiunilor Unite în conflictul din Palestina, care ocupa o poziție specială în politica internațională datorită sistemului de mandate al Ligii Națiunilor. Mandatul britanic a expirat la 14 mai 1948, fiind înlocuit de un grup de observatori proveniți din Franța, Belgia, Suedia și SUA (United Nations Truce Supervision Organisation). De asemenea, în contextul crizei din Kashmir, ONU a creat Comisia pentru India și Pakistan (UNCIP). Totodată, în cazul crizei canalului Suez a fost instituită The United Nations Emergency Force. Trebuie menționat faptul că, în paginile cărții se regăsește și punctul de vedere al lui Hammarskjold, care a prezentat o nouă abordare a folosirii forței de către trupele ONU, considerând că folosirea forței în procesul de menținere a păcii ar trebui să se facă doar pentru autoapărare.

Norrie MacQueen subliniază ideea conform căreia, în contextul apariției crizelor regionale din timpul Războiului Rece, ONU s-a implicat în rezolvarea acestora și menținerea păcii, în acest sens fiind create o serie de operațiuni, precum: Operațiunile ONU din Congo (1960), Noua Guinee (1962), Cipru (1964). La sfârșitul Războiului Rece, operațiunile ONU de menținere a păcii au înregistrat o creștere datorită dispariției sferelor de influență ale celor două superputeri din timpul Războiului Rece. Autoarea prezintă operațiunea de menținere a păcii UNGOMAP (United Nations Good Offices Mission in Afghanistan and Pakistan), precum și misiunile ONU din Cambodgia, America Centrală și Caraibe, Timorul de Est.

În cadrul lucrării se pune accent și pe operațiunile de menținere a păcii care au avut loc la sfârșitul existenței statelor multinaționale din Europa, în special după destrămarea Iugoslaviei. Au avut loc operațiuni sub egida ONU în Croația, Kosovo, Bosnia, Macedonia, iar pe fondul apariției unor noi state, ca urmare a prăbușirii Uniunii Sovietice, au avut loc misiuni ale ONU în Tadjikistan și Georgia.

În opinia autorului, operațiunile ONU de menținere a păcii în contextul decolonizării au fost marcate de existența unor interese ale fostelor imperii coloniale, de aceea s-a încercat permanent ca actorii statali să urmărească interesul Organizației Națiunilor Unite (menținerea păcii) și nu propriul interes (obținerea de teritorii). Aceste operațiuni au avut loc în Ethiopia și Eritreea, Namibia, Sahara de Vest, Angola, Mozambic, Rwanda.

În ceea ce privește procesul de menținere a păcii de la sfârșitul Războiului Rece, în cadrul lucrării se evidențiază faptul că acesta a fost mult mai calitativ, iar operațiunile ONU au fost mult mai extinse în anii 90 ai secolului XX. Autorul prezintă cum unele intervenții ale Națiunilor Unite au fost adevărate succese, iar altele s-au finalizat cu eșecul implementării sau menținerii păcii. Implicarea ONU în crizele și conflictele de pe scena internațională, a avut ca și scop păstrarea unui echilibru în sistemul internațional. Dinamismul mediului de securitate și schimbările pe care le-a suferit sistemul internațional de-a lungul timpului au generat crize și conflicte, fiind necesară gestionarea lor.

În urma cercetării întreprinse, autorul constată faptul că, în timpul Războiului Rece, din cauza rivalității dintre cele două superputeri (SUA și URSS) și dorinței fiecăruia de a-și menține și extinde sfera de influență, operațiunile ONU au avut de suferit, fiind mult mai reduse (atât numeric, cât și calitativ) față de anii 90.

Bibliografie:

Norrie MacQueen (2006). *Peacekeeping and the International System*, Editura Routledge.

Ioan Manci, Corneliu Preja (2014). *Introducere în studii de securitate și strategice,* Editura CA Publishing.